

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

**Факультет цивільного захисту
Кафедра управління у сфері цивільного захисту**

Горбаченко Ю. М.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

з предмету

«Основи управління»

**для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої
освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 261 «Пожежна безпека»**

Черкаси – 2024

ББК 38.96 – 6П2

Г 67

Рецензент: начальник Головного управління ДСНС України у Черкаській області полковник служби цивільного захисту Євпак О.В.

Затверджено методичною радою інституту (протокол № __ від __ __ 2024 року) як навчально-методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи управління» для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальність 261 «Пожежна безпека»

Зазначено мету, завдання вивчення дисципліни, запропоновано варіанти завдань для самостійної роботи та основні вимоги щодо написання контрольної роботи, вказано її структуру і рекомендовану літературу та нормативно-правові акти, надано роз'яснення щодо виконання завдань контрольної роботи, визначено орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю.

Зміст

Вступ.....	4
Мета викладання дисципліни	5
Самостійна робота здобувача.....	8
Вимоги до оформлення контрольної роботи.....	10
Завдання до виконання контрольної роботи.....	13
Перелік питань для підсумкового контролю.....	18
Список рекомендованої літератури.....	23
Глосарій.....	30
Додатки.....	66

Вступ

У сучасних умовах управлінська діяльність набуває глобальних рис. Зміст управління стає більш ємним і багатограним.

Управління в органах і підрозділах ДСНС України є галуззю державного управління. ДСНС України є центральним органом виконавчої влади щодо забезпечення реалізації державної політики у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Персоналу органів і підрозділів цивільного захисту в своїй професійній діяльності доводиться виконувати обов'язки керівника, наставника, організатора, вихователя. Тому знання основ управління в органах і підрозділах цивільного захисту є надзвичайно важливим.

В основу предмету Управління діяльністю органів та підрозділів цивільного захисту» покладено вивчення теорії управління, принципів, методів і технологій управлінської діяльності органів і підрозділів цивільного захисту.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи управління» є формування у здобувачів вищої освіти системи спеціальних знань у сфері державного управління.

Відповідно основними завданнями вивчення дисципліни є: оволодіння основними положеннями теорії, методології і практики управління у сфері цивільного захисту, засвоєння майбутніми фахівцями основних законів, закономірностей, категорій та функцій управління, навчання сучасним принципам та методам управління, допомога в усвідомленні ролі і значущості ефективного управління органами та підрозділами цивільного захисту, підвищення рівня управлінської компетентності та культури фахівців.

За результатами вивчення курсу здобувачі повинні:

знати :

- основні категорії, етапи розвитку та напрямки вдосконалення науки управління;

- основні функції та методи управління;
- закони та принципи управління;
- основи наукового формування колективу;
- вимоги, які пред'являються до інформації, інформаційний характер процесів управління;

- класифікацію, умови та етапи прийняття управлінських рішень як в умовах повсякденної діяльності, так і в умовах надзвичайної ситуації;

- форми застосування влади та впливу в органах і підрозділах ЦЗ;
- стилі керівництва;
- напрямки наукової організації праці, її зміст та принципи, технічні засоби управління;

- специфіку відповідальності в соціальному управлінні;
- ведення документообігу в організації та здійснення контролю за виконанням документів;

- правила професійного спілкування;
- тип та організаційну структуру органів і підрозділів ЦЗ;
- основи управління конфліктами у підрозділі;
- основні етичні вимоги до керівника підрозділу ЦЗ;
- зміст провідних теорій мотивації;
- формування привабливого іміджу персоналу служби цивільного захисту;

- теоретичні основи управління та безпосереднє керівництво діяльністю ЄДСЦЗ у сфері реагування на НС в обсязі поняттєвого поля системи реагування на НС;

- основи формування готовності до виконання професійних обов'язків;

- структуру та основні складові плану локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій на потенційно небезпечних об'єктах і об'єктах підвищеної небезпеки, а також розроблених відповідно до такого плану спеціальних заходів протиаварійного захисту;

- організаційно-управлінські заходи при виникненні надзвичайних ситуацій;

- алгоритм дій уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації відповідно до рівня надзвичайної ситуації;

- порядок створення та функціонування пересувного пункту управління, міжвідомчого оперативного штабу.

Вміти:

- аналізувати і узагальнювати отриману інформацію про надзвичайні ситуації;

- самостійно приймати рішення в умовах розгортання механізмів державного управління у сфері цивільного захисту і, зокрема, пожежної та техногенної безпеки;

- побудувати органіграму підрозділу служби цивільного захисту;

- визначати мету, цілі та завдання підрозділу на коротко- і довгострокову перспективу;

- давати характеристику різним категоріям підлеглих;

- визначати основні етапи, варіанти розробки, прийняття та реалізації управлінських рішень;

- розробляти оперативні та стратегічні плани;

- формувати у підлеглих усвідомлення необхідності безумовного виконання норм службової дисципліни у професійній діяльності;

- аналізувати передумови допущення помилок та недоліків у роботі підлеглих та розробляти систему заходів запобігання їм;

- раціонально використовувати методи управління в управлінській діяльності;

- здійснювати самооцінку та самоаналіз власної управлінської діяльності.
- інтегрувати знання щодо управління ЄДСЦЗ у сфері реагування на НС в обсязі поняттєвого поля системи реагування на НС;
- оцінювати стан готовності підрозділу до реагування на НС в умовах загрози і виникнення НС;
- змодельовати процес реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру;
- визначити рівень надзвичайної ситуації;
- формувати, підтримувати та розвивати професійно-важливі управлінські якості;
- формувати індивідуальний стиль професійного спілкування, потреби та вміння саморозвитку творчого мислення, вміння раціональної навчальної діяльності.

Самостійна робота здобувача

Крім аудиторних занять з навчальної дисципліни «Основи управління», навчальні плани для здобувачів заочної форми навчання передбачають самостійну роботу, яка має на меті формування їх пізнавальної активності, засвоєння ними основних вмінь та навичок роботи з навчальними матеріалами та нормативно-правовими актами, поглиблення та розширення вже здобутих знань, підвищення рівня організованості здобувачів тощо.

Самостійна підготовка – це безперервний процес самостійної роботи здобувачів щодо поглиблення та поповнення знань, вмінь та навичок, необхідних для успішного оволодіння знаннями по даній дисципліні та виконання функціональних обов'язків за певними посадами.

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

Здобувачам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література, періодичні видання та НПА.

У процесі самостійної роботи здобувачі мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання нормативно-правових актів; статистичної інформації

тощо.

Самостійна підготовка включає в себе:

- вивчення документів законодавчого і нормативного характеру;
- постійне ознайомлення з новою юридичною, економічною, спеціальною та іншою літературою відповідно до напрямку діяльності.

Вибір питань для самостійного вивчення може бути обумовлений зацікавленістю здобувача, його прагненням до поглиблення своїх знань і навичок напрямку діяльності, а також виходячи з необхідності ліквідувати прогалини в знаннях, що можуть призвести до помилок у роботі.

Викладач може дати здобувачу індивідуальне завдання, вказавши, яку літературу необхідно вивчити і встановити строк, необхідний для цього, або запропонувати підготувати реферат по обумовленій темі, скласти проект документа. У такому разі план самостійної підготовки розробляється здобувачем і затверджується викладачем.

Вимоги до оформлення контрольної роботи

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Основи управління».

Здобувач при необхідності може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

Робота повинна бути виконана письмово в зошиті або надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал – 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, ліве 2,5 см, праве 1, 5 см) та вкладена в папку для файлів.

Контрольна робота оформляється в зошиті не менше 12 аркушів, або не менше 15 друкованих аркушів. На обкладинці необхідно вказати назву предмету що вивчається, номер залікової книжки, назву навчального закладу, посаду звання, прізвище, ім'я та по батькові, адресу, місце роботи.

Під час виконання роботи потрібно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені.

При відповіді на практичне завдання – обов'язково робити посилання на нормативні акти держави, на накази ДСНС України і використовувати їх при вирішенні задач.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти, передивитися записи, зроблені на лекціях, вивчити стан справ та виконання нормативних актів в підрозділах цивільного захисту.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 – 35 мм для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, поставити дату і підпис. Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувачами дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.
2. Здатність здобувача:
 - диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
 - аналізувати зміст правових актів, які нормують роботу з кадрами оперативно-рятувальної служби;
 - користуватися законами та нормативно-правовими актами державних органів.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за двоохбальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, або не в повному обсязі, не має списку використаної літератури – *не зараховується*.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Контрольна робота складається з теоретичного завдання. Воно складається із трьох питань. Обов'язковими вимогами до теоретичного завдання є:

- висвітлення питання;
- посилення (при запозичені тексту);
- список літератури.

Варіант завдання визначається по двох останніх цифрах залікової книжки. Наприклад, якщо номер залікової книжки 355, то номер варіанту завдання буде 55. За таблицею 1 визначаємо номер завдання теоретичних питань: 7.

Контрольна робота передається методисту відділу заочного навчання.

Таблиця 1

		Остання цифра номера залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра номера залікової книжки	0	1	17	11	16	7	19	15	18	20	9
	1	5	2	1	3	18	10	21	8	28	12
	2	13	8	7	4	22	2	23	11	21	4
	3	27	6	14	23	6	20	13	25	9	16
	4	17	16	10	12	8	24	4	14	1	13
	5	19	2	25	15	27	7	5	18	12	20
	6	6	11	5	6	1	17	26	15	21	23
	7	14	26	20	12	27	19	10	22	5	8
	8	4	15	18	24	16	3	25	7	24	11
	9	10	22	9	19	13	21	28	17	3	14

Завдання до виконання контрольної роботи

Завдання 1.

- 1) Поняття функцій управління та їх класифікація.
- 2) Інформування та оповіщення органів управління, сил суб'єктів реагування на НС та населення.
- 3) Поняття управлінського рішення. Роль та місце управлінського рішення в процесі керівництва органами та підрозділами ДСНС України.

Завдання 2.

- 1) Переведення органів управління, сил і засобів суб'єктів реагування на НС у режим підвищеної готовності та у режим НС.
- 2) Соціально-психологічні методи вивчення організації в системі управління.
- 3) Принципи управління підрозділом цивільного захисту.

Завдання 3.

- 1) Сутність та етапи розвитку стратегічного планування.
- 2) Юридична та соціальна відповідальність в управлінні.
- 3) Повноваження місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту.

Завдання 4.

- 1) Порядок призначення уповноваженого керівника залежно від рівня надзвичайної ситуації.
- 2) Організація дій при загрозі повені або селю.
- 3) Повноваження, відповідальність і делегування в управлінні.

Завдання 5.

- 1) Типи підпорядкування в системі управлінських відносин.
- 2) Структура єдиної державної системи цивільного захисту.
- 3) Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері цивільного захисту.

Завдання 6.

- 1) Охарактеризуйте внутрішнє та зовнішнє середовище організації.

- 2) Етичні виміри управління.
- 3) Діяльність ЄДСЦЗ за різних режимів функціонування.

Завдання 7.

- 1) Сутність делегування повноважень. Умови успішного делегування.
- 2) Методи, спрямовані на розв'язання управлінських завдань і прийняття управлінських рішень.
- 3) Структура функціональної підсистеми ЄДСЦЗ.

Завдання 8.

- 1) Охарактеризуйте основні теорії мотивації.
- 2) Порядок діяльності Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.
- 3) Основні положення з документування та документаційного забезпечення управлінської діяльності в підрозділах ДСНС України.

Завдання 9.

- 1) Використання сіткових моделей при вирішенні задач планування та управління в пожежно-рятувальній службі.
- 2) Морально-психологічні засади управлінської діяльності.
- 3) Організація дій при гасінні пожеж у лісах, на торф'яниках і сільгоспугіддях.

Завдання 10.

- 1) Розвиток управління в системі цивільного захисту населення і територій.
- 2) Структура та склад оперативно-рятувальної служби.
- 3) Норми професійного спілкування осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту.

Завдання 11.

- 1) Зміст та особливості організаційної функції в управлінні.
- 2) Керівництво діяльністю єдиної системи цивільного захисту. Керівник спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань цивільного захисту.

3) Організація діяльності комісій з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій регіонального, місцевого та об'єктового рівнів.

Завдання 12.

- 1) Організація роботи пересувного пункту управління.
- 2) Побудова організаційної структури управління. Організаційні структури в органах і підрозділах ДСНС України.
- 3) Мета та завдання територіальної підсистеми ЄДСЦЗ.

Завдання 13.

- 1) Види та рівні управління. Наведіть приклади рівнів управління в системі ДСНС України.
- 2) Повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту.
- 3) Організація роботи спеціальної комісії з ліквідації НС.

Завдання 14.

- 1) Поняття управління та його сутнісні характеристики.
- 2) Природа, суть та загальні характеристики організацій.
- 3) Система управління в надзвичайній ситуації.

Завдання 15.

- 1) Організація роботи штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та забезпечення його готовності.
- 2) Органи управління функціональної підсистеми ЄДСЦЗ.
- 3) Організація дій при виникненні аварій і катастроф на транспорті.

Завдання 16.

- 1) Класифікація надзвичайних ситуацій за рівнями.
- 2) Повноваження центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.
- 3) Ефект синергії в управлінні.

Завдання 17.

- 1) Суб'єкти реагування на НС, їх завдання, розрахунок сил, угруповання сил реагування на НС.
- 2) Режим діяльності територіальної підсистеми ЄДСЦЗ.
- 3) Діяльність комісій загальнодержавного, регіонального, місцевого та об'єктового рівнів.

Завдання 18.

- 1) Принципи управління: поняття, класифікація, види.
- 2) Функції спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань цивільного захисту.
- 3) Послідовність дій уповноваженого керівника з ліквідації НС.

Завдання 19.

- 1) Основні робочі групи штабу ліквідації НС.
- 2) Методи подолання конфліктів в управлінні.
- 3) Організація дій при загрозі землетрусу та зсуву.

Завдання 20.

- 1) Матеріальні й нематеріальні форми заохочення особового складу підрозділів цивільного захисту.
- 2) Порядок складання планів реагування у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.
- 3) Етапи процесу прийняття управлінських рішень.

Завдання 21.

- 1) Формування організаційних структур управління.
- 2) Методи управління в діяльності органів та підрозділів ЦЗ.
- 3) Організація роботи пересувного пункту управління.

Завдання 22.

- 1) Суть та етапи процесу контролю.
- 2) Загальна характеристика плану локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки.
- 3) Документ, його роль і місце в управлінні. Класифікація документів.

Завдання 23.

- 1) Прогнозування у сфері цивільного захисту.
- 2) Організація основних видів забезпечення під час дій у зоні НС.
- 3) Організація дій начальника територіального органу управління ДСНС при реагуванні на НС.

Завдання 24.

- 1) Підготовка та прийняття управлінських рішень.
- 2) Завдання, функції та порядок діяльності штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
- 3) Організація взаємодії у режимі підвищеної готовності та у режимі надзвичайної ситуації.

Завдання 25.

- 1) Організація виконання або реалізація управлінського рішення
- 2) Види оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
- 3) Система управління та її елементи.

Завдання 26.

- 1) Організація роботи оперативної групи ДСНС.
- 2) Класифікація та характеристика методів управління.
- 3) Організація дій при загрозі ураганів, смерчів.

Завдання 27.

- 1) Оперативне (поточне) планування в управлінні.
- 2) Порядок організації зв'язку при ліквідації НС.
- 3) Мета та завдання функціональної підсистеми ЄДСЦЗ.

Завдання 28.

- 1) Завдання уповноваженого керівника з ліквідації НС.
- 2) Розкрийте зміст соціальної та моральної відповідальності в управлінні.
- 3) Організація діяльності та завдання начальника штабу з ліквідації НС.

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Визначте предмет курсу «Основи управління», його мету та завдання.

2. Розкрийте поняття «управління» та визначте його види.

3. Охарактеризуйте рівні управління.

4. Розкрийте зміст законів і категорій управління.

5. Охарактеризуйте підпорядкування в системі управлінських відносин.

Типи підпорядкування.

6. Проаналізуйте становлення і розвиток науки управління.

7. Визначте поняття, суб'єкт і об'єкт державного управління.

8. Визначте суб'єктів забезпечення цивільного захисту в Україні.

9. Розкрийте сутність соціального управління як науки, мистецтва та діяльності.

10. Розкрийте природу, суть та загальні характеристики організацій.

11. Визначте та охарактеризуйте фактори впливу на організацію.

12. Класифікація організацій за різними ознаками.

13. Поняття і класифікація функцій управління в теорії науки управління.

14. Визначте склад загальних функцій управління.

15. Принципи управління: поняття, класифікація, види.

16. Проаналізуйте принципи управління А. Файоля.

17. Визначте сім принципів управління П. Друкера.

18. Визначте дванадцять принципів продуктивності Г. Емерсона.

19. Визначте основні принципи здійснення цивільного захисту в Україні.

20. Охарактеризуйте принципи, на яких ґрунтується управління в системі ДСНС України.

21. Розкрийте зміст та визначте особливості організаційної функції в управлінні.

22. Дайте визначення поняттю «організаційна структура управління» та охарактеризуйте її елементи.

23. Охарактеризуйте категорії: повноваження, відповідальність і делегування.

24. Визначте структуру органів виконавчої влади в Україні.

25. Типи організаційних структур управління.

26. Розкрийте сутність делегування повноважень. Визначте умови успішного делегування.

27. Охарактеризуйте функціональний тип організаційної структури управління.

28. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері цивільного захисту.

29. Лінійний тип організаційної структури управління: переваги і недоліки.

30. Основні повноваження центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

31. Організація робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

32. Розкрийте сутність планування як функції управління. Визначте основні принципи функції планування.

33. Охарактеризуйте етапи стратегічного планування.

34. Проаналізуйте оперативне планування як логічний розвиток стратегічного планування.

35. Охарактеризуйте види планування.

36. Планування діяльності єдиної державної системи цивільного захисту.

37. Розкрийте зміст прогнозування як наукової основи планування у сфері цивільного захисту.

38. Порядок складання планів реагування у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.

39. Розкрийте суть і побудуйте модель мотивації.
40. Визначте основні концепції та теорії мотивації.
41. Розкрийте суть процесу контролю та визначте його мету, суб'єктів та об'єктів.
42. Визначте види контролю як функції державного управління.
43. Опишіть етапи процесу контролю як функції управління.
44. Охарактеризуйте змістовні теорії мотивації (теорії А.Маслоу, Ф.Герцберга й ін.).
45. Охарактеризуйте процесійні теорії мотивації (теорія очікувань Врума, теорія справедливості А. Адамса і модель мотивації Портера - Лоулера).
46. Методи стимулювання персоналу в підрозділах цивільного захисту.
47. Дайте визначення поняттю «управлінське рішення» та визначте вимоги до рішень, які приймаються на різних рівнях управління в органах та підрозділах ЦЗ.
48. Охарактеризуйте етап підготовки управлінського рішення.
49. Охарактеризуйте етап прийняття управлінського рішення.
50. Проаналізуйте процес організації виконання або реалізації управлінського рішення.
51. Класифікація управлінських рішень. Наведіть приклади управлінських рішень на кожен класифікаційну ознаку.
52. Визначте етапи управлінського рішення.
53. Проаналізуйте процес розробки управлінських рішень в умовах надзвичайної ситуації.
54. Призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залежно від її рівня.
55. Сутність методів управління, виділіть їх особливості.
56. Класифікація методів управління за різними ознаками.
57. Характеристика економічних методів управління.
58. Характеристика правових методів управління.

59. Характеристика організаційно-розпорядчих методів управління.
60. Характеристика соціально-психологічних методів управління.
61. Визначте універсальні (загальні) методи соціального управління в підрозділах цивільного захисту.
62. Проаналізуйте переконання і примус як універсальні методи управління.
63. Проаналізуйте субординацію і координацію як правові методи державного управління.
64. Розкрийте сутність професійного спілкування та визначте його особливості в підрозділах цивільного захисту.
65. Охарактеризуйте засоби спілкування та визначте їх роль в управлінні.
66. Визначте правила ділового спілкування співробітника ДСНС України.
67. Розкрийте зміст понять діловодства та документування. Складові частини діловодства.
68. Нормативно-правове регулювання діловодства в Україні.
69. Основні положення з документування та документаційного забезпечення управлінської діяльності в підрозділах ДСНС України.
70. Роль і місце документа в управлінні. Визначте його ознаки та функції.
71. Класифікація документів.
72. Порядок та етапи роботи з документами в підрозділах ДСНС України.
73. Особливості складання документів щодо роботи з особовим складом.
74. Порядок складання інформаційно-довідкових документів.
75. Охарактеризуйте складові елементи організаційно-розпорядчих документів.
76. Призначення і склад розпорядчої документації.

77. Призначення і склад організаційної документації.
78. Назвіть вимоги до оформлення документів, що виготовляються за допомогою друкувальних засобів.
79. Текст документа як найважливіший реквізит службового документа.
80. Розкрийте сутність і основні засади керівництва та лідерства в управлінні.
81. Розкрийте зміст поняття «стиль керівництва». Виділіть характерні риси стилю керівництва.
82. Охарактеризуйте стилі керівництва згідно до традиційної концепції.
83. Дайте визначення поняттю «професійна етика». Проаналізуйте етичну та неетичну поведінку співробітника ДСНС України.
84. Охарактеризуйте моральну відповідальність керівника підрозділу ДСНС України.
85. Розкрийте сутність відповідальності в управлінні та визначте її види.
86. Етичні виміри управління в підрозділах ДСНС України.
87. Охарактеризуйте соціальну відповідальність в управлінні.
88. Охарактеризуйте юридичну відповідальність в управлінні.
89. Визначте загальні принципи етичної поведінки керівника підрозділу ЦЗ.
90. Призначення пунктів та центрів управління в надзвичайних ситуаціях.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Горбаченко Ю. М., Грибенюк Г. С., Капля А. М., Кришталь Т.М., Щерба Т.О. Організація управління діяльністю з попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій. / За ред.. к. психол. н., доцента М.А. Кришталю. – Черкаси: АПБ, 2011. – 345 с.

2. Горбаченко Ю. М., Грибенюк Г. С., Капля А. М., Кришталь Т. М., Щерба Т. О. Основи державного управління у сфері пожежної безпеки: навч.-метод. посібник. / За ред.. к. психол. н., доцента М.А. Кришталю. – Черкаси: АПБ, 2012. – 191 с.

3. Основи управління в органах і підрозділах МНС України. Навч. Посібник. / За ред.. к. психол. н., доцента В. П. Садкового. – Х.: УЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2009. – 370с.

Основна

3.Конституція України// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.

4.Кодекс цивільного захисту України (№ 5403-VI від 02.10.2012, із змінами, внесеними згідно із Законами № 224-VII від 14.05.2013 та № 353-VII від 20.06.2013)

5.Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 р. : [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

6.Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.14 р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: www.kmu.gov.ua/

7.Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.15 р. № 18 «Про державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: www.kmu.gov.ua/

8.Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.02р. №843 «Про затвердження Загального положення про спеціальну Урядову комісію з

ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і Загального положення про спеціальну комісію з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об'єктового рівня»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

9. Постанова КМУ від 24.03.04 р. № 368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

10. Національний класифікатор ДК 019:2010 «Класифікатор надзвичайних ситуацій» (КНС): [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.

11. Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-18#n10>

12. Наказ МВС України від 26.12.2014 № 1406 «Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: mns.gov.ua/

Допоміжна

13. Альбощій О. В., Кулешов М. М., Калашніков О. О., Рашкевич С. А., Труш О. О. Основи управління в органах і підрозділах МНС України: Навчальний посібник. – Харків, 2007. – 310 с.

14. Г. С. Гребенюк, О. М. Зіновська, А. М. Капля, Т. О. Щерба Основи управління / Посібник для курсантів (слухачів), студентів вищих навчальних закладів МНС України. – Черкаси, 2005. – 410с.

15. Гнидюк, Н. А. Державне управління: основи теорії, історія і практика: навч. посіб. / В. Д Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Іжа, Г. І. Арабаджи. - Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. - 393 с.

16. Державне управління: основи теорії, історія і практика: Навчальний посібник / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Іжа, Г. І. Арабаджи / За заг. ред. Надолішнього П. І., Бакуменка В. Д. - Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. - 394 с
17. Корж А. В. Документація праводілової сфери. - К. 2003.
18. Мельник, А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна. - К.: Знання, 2009. - 583 с.
19. Осовська Г. В., Осовський О.А. Основи менеджменту: Підручник. Видання 3-є, перероблене, доповнене. – К.: «Кондор», 2006.-664с.
20. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ. Підручник, - К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1999.
21. Теорія управління в органах внутрішніх справ: навчальний посібник/ За ред.. В.А. Ліпка на. – К.: КНТ, 2007. – 884с.
22. Хміль Ф. І. Менеджмент: Підручник. – К.: Вища шк., 1995. – 351с.
23. Чернова Л. П. Психологія управління: Конспект лекцій та навчально-методичні матеріали для студентів спеціальності «Менеджмент організацій». – Черкаси: ЧДТУ, 2004. – 67с.
24. Шатун В. Т. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / В.Т. Шатун. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
25. Гевко І. Б. Методи прийняття управлінських рішень: Підручник. - К: Кондор, 2009. - 187с
26. Кулешов С. Г., Кузнецова Л. В., Загорецька О. М., Лозова С. Ф., Ситник Т. О. Методичні рекомендації щодо застосування ДСТУ 4163–2003 «Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів». – Київ. 2004.
27. Палеха Ю. І. Організаційна та управлінська культура, – К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, 2000.

Інформаційні ресурси

28. Офіційний сайт ДСНС України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua>

29. Урядовий портал: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

30. Офіційний сайт президента України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>

31. Офіційний сайт Верховної Ради України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.